

enterprise europe network

Zrównoważony rozwój: projektowanie opakowań – wymagania,
prawo, dobre praktyki

een.ec.europa.eu

Wsparcie dla biznesu w zasięgu ręki

Agenda:

1. Wymagania prawne dla opakowań – stan oceny i perspektywa zmian.
2. System gospodarki odpadami opakowaniowymi – jak opakowania cyrkulują.
3. Przetwarzanie odpadów opakowaniowych.
4. Zasady ekoprojektowania opakowań nadających się do recyklingu.
5. Opakowania nieprzydatne do recyklingu – dlaczego są problemem.
6. Opakowania – w którym kierunku powinny zmierzać działania producentów.

Zrównoważony rozwój

PWN: Realizacja idei rozwoju zrównoważonego wymaga:

1. Globalnej ochrony środowiska przyrodniczego.
2. Solidarności w relacjach między różnymi krajami, zwłaszcza między bogatymi i ubogimi, a także solidarności z przyszłymi pokoleniami.
3. Traktowania czynników ekonomicznych, politycznych, społecznych i ekologicznych jako zależnych od siebie.

Art. 5 Konstytucji RP

„Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz **zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju**”.

W 2015 r. ONZ wyznaczyło 17 celów zrównoważonego rozwoju do roku 2030 r. **Sustainable Development Goals** tzw. **SDG**

Cel 12 SDG: Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji.

Wymagania wobec wszystkich opakowań określone są w **Dyrektywie 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych**, wdrożonej ustawą o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi z dnia 13 czerwca 2013 r.

Wymagania uważa się za spełnione w przypadku zgodności opakowań z normami zharmonizowanymi wskazanymi w załączniku Obwieszczenia Prezesa Polskiego Komitetu Normalizacyjnego *w sprawie wykazu norm zharmonizowanych*.

Wymagania wobec opakowań

1. Opakowania nie mogą zawierać szkodliwych substancji w ilościach stwarzających zagrożenie dla produktu, środowiska lub zdrowia ludzi (w tym metale ciężkie ołów, kadm, rtęć, chrom sześciowartościowy <math><100\text{mg/kg}</math>).
2. Objętość i masa opakowań muszą być ograniczone do niezbędnego minimum wymaganego do spełnienia funkcji opakowania.
3. Musi być zapewniona możliwość wielokrotnego użycia (i późniejszego recyklingu) lub recyklingu lub odzysku energetycznego.

Wymagania do opakowań uważa się za spełnione **w przypadku zgodności opakowań z normami zharmonizowanymi** w rozumieniu ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku.

Normy zharmonizowane to Normy Europejskie opracowane przez europejskie organizacje normalizacyjne (w Polsce PKN) w celu wsparcia prawodawstwa harmonizacyjnego Unii, przyjęte na podstawie wniosków Komisji Europejskiej. [źr. PKN]

Wykaz norm zharmonizowanych dla opakowań

1. PN-EN 13427:2007 Opakowania - Wymagania dotyczące stosowania Norm Europejskich w zakresie opakowań i odpadów opakowaniowych.
2. PN-EN 13428:2007 Opakowania - Wymagania dotyczące wytwarzania i składu - Zapobieganie poprzez redukcję u źródła.
3. PN-EN 13429:2007 Opakowania - Wielokrotne użycie.
4. PN-EN 13430:2007 Opakowania - Wymagania dotyczące opakowań przydatnych do odzysku przez recykling materiałowy.
5. PN-EN 13431:2007 Opakowania - Wymagania dotyczące opakowań przydatnych do odzysku w postaci energii, w tym określenie minimalnej wartości opałowej dolnej.
6. PN-EN 13432:2002 Opakowania - Wymagania dotyczące opakowań przydatnych do odzysku przez kompostowanie i biodegradację – Program badań i kryteria oceny do ostatecznej akceptacji opakowań.

Odpowiedzialność wynikająca z ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi

- Wprowadzający **opakowania** odpowiada za spełnienie zasadniczych wymagań wobec opakowań (*rozdział 3 Ustawy*).
- Na wprowadzającym **produkty w opakowaniach** na rynek ciąży m.in. obowiązki:
 - osiągnięcia celów recyklingu;
 - prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych (lub wnoszenie opłat);
 - sprawozdawczości.

Wprowadzającym produkt w opakowaniu na rynek może być:

WAŻNE jest kto pierwszy udostępnia produkt na rynku krajowym celem używania lub dystrybucji.

- Producent.
- Importer lub wewnątrzwspólnotowy nabywca.
- Dystrybutor.
- Przedsiębiorca, który zlecił wytworzenie produktu.
- Przedsiębiorca, który pakuje produkty wytworzone przez innego przedsiębiorcę.
- Prowadzący jednostkę (lub więcej niż jedną) handlu detalicznego o pow. handlowej powyżej 500 m² i sprzedającego produkty pakowane w tych jednostkach.

Kluczowe czynniki, które muszą zaistnieć, aby opakowanie było poddane recyklingowi

1. SEGREGACJA – mieszkaniec wie, jak i gdzie segregować, ma dostęp do infrastruktury.
2. SORTOWNIA ma technologiczną możliwość separacji frakcji.
3. Funkcjonują technologie do RECYKLINGU.
4. Produkt z recyklingu ma dodatnią wartość RYNKOWĄ.

Co jest produktem procesu recyklingu odpadów opakowaniowych

- Tworzywa sztuczne – regranulat, czysty przemiał lub płatek, czasem produkt rynkowy np. folia, worek, wieszak.
- Papier – wyroby papiernicze (wstęga).
- Metale – przetopienie na wyroby stalowe / aluminiowe.
- Szkło – czysta stłuczka szklana jako produkt dla huty szkła.
- Drewno – zrębka drewniana do wyrobów drewnianych np. płyty.

Opakowania problematyczne do sortowania lub recyklingu

1. Polichlorek winylu PVC z wszelkich zastosowań (etykiety, folie, tuby).
2. Politereftalan etylenu PET z opakowań innych niż butelka.
3. Kolorowy PET inny niż bezbarwny, zielony, niebieski.
4. Czarny polipropylen PP, polietylen dużej gęstości HDPE z barwnikiem opartym na węglu.
5. Laminaty złożone z różnych tworzyw sztucznych.
6. Opakowania wielomateriałowe typu saszetki.
7. Papierowe opakowania z lakierem UV, laminowane PE, woskowane, z metalizą.
8. Małe, zbędne elementy foliowe i wieloelementowe (rekomendacja do eliminacji jeśli nie wpłynie to na jakość produktu).
9. W pełni lakierowane butelki szklane.

Zrównoważone opakowania – kierunki działań przedsiębiorców

1. Minimalizowanie ilości materiału.
2. Łańcuchy dostaw oparte na opakowaniach wielokrotnego użytku.
3. Ograniczanie elementów zdobniczych na opakowaniach.
4. Stosowanie materiałów z recyklingu.
5. Zapewnienie optymalnego kształtu opakowań.
6. Ocenianie przydatności do recyklingu.

Ekoprojektowanie – szanse dla przemysłu

Prawo – ekoprojektowanie to narzędzie do osiągnięcia materiałowych i ogólnych celów recyklingu odpadów opakowaniowych.

Ekologia – mniej odpadów w spalarniach i na składowisku.

Recykling – więcej dobrej jakości surowca cyrkularnego.

Edukacja – bardziej świadome korzystanie z opakowań, lepsze postrzeganie społeczne tworzyw sztucznych, skuteczna segregacja.

Akty prawne UE:

- Dyrektywa 94/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 1994r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (+ ostatnia dyrektywa zmieniająca 2018/852 z 30 maja 2018r.).
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko.
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach (Dz.U.2021.779 z dnia 2021.04.27).
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2013r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz.U.2020.1114 t.j. z dnia 2020.06.26).
- Ustawa z dnia 11 maja 2001r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz opłacie produktowej (Dz.U.2020.1903 t.j. z dnia 2020.10.29).
- KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY EUROPEJSKIEJ, RADY, KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW Europejski Zielony Ład, z dnia 11 grudnia 2019 roku.

Dziękujemy za uwagę!

Zrównoważony rozwój: projektowanie opakowań – wymagania, prawo, dobre praktyki

Marta Krawczyk m.krawczyk@rekopol.pl

Rekopol Organizacja Odzysku Opakowań SA, www.rekopol.pl

een.ec.europa.eu

